

que presentava la seva evolució pictòrica en els gèneres de les natures mortes i de les flors. Tot amanit amb la dosi justa de crida turística, *teules* o les coques de ratafia dels néts de Joaquim Trias i unes gotetes de nostàlgia d'un món on la ratafia i les herbes remeieres tingueren un protagonisme vital ara per ara idealitzat, sobretot després que Mn. Cinto Verdaguer escrivís aquella deliciosa rondalla dels Tres Bisbes, els quals, després de signar amb la fórmula notarial

pax rata fiat ('la pau està feta'), un acord molt laboriós, foren convidats a celebrar-ho amb un beuratge d'herbes tant i tant saborós que decidiren anomenar-lo *rata fia*, o tracte fet; sigui com sigui, a Santa Coloma de Farners, la festa de la ratafia ja es macera per a l'any vinent i hi esteu convidats.

Sebastià Goday

(1) Alsina, Marc i Ferrés, Pilar, *Russet, 100 anys de ratafia*. Imp. Aubert, Olot, 2003

Nova imatge del Museu d'Història dels Jueus

El discurs del Museu d'Història dels Jueus de Girona s'actualitza i amplia amb noves sales i recursos tècnics per esdevenir, en paraules de Sílvia Planas, «la porta a la cultura jueva de les comarques gironines».

La vocació del centre del Call de ser el referent de la cultura hebrea a casa nostra es reafirma amb l'obertura, el passat 27 d'octubre del 2003, de quatre noves sales que ocupen uns 400 metres quadrats i modernitzen el discurs museístic, que esdevé més visual i accessible per al neòfit. Planas, a banda de destacar el treball del dissenyador Joan Casanovas, subratlla que les reformes mostren al gran

públic «la vida quotidiana, els rituals, les celebracions i la litúrgia d'una comunitat que forma part de la nostra història i ha configurat allò que som». Un gran públic que ara ja no té una formació religiosa catòlica ferma i és difícil explicar-li els trets definitoris d'una altra religió. Així, en el primer àmbit trobem estris, ceràmica, metalls trobats en el Call, suposadament part de l'aixovar d'una família

Reproducció de la porta d'entrada a la sinagoga de Girona.

hebrea. En la segona sala apreciem com compten el temps, estris i moments crucials de la seva vida: un ganivet de circumcisió, un contracte matrimonial (aquests contractes, usuals en el casament —a la cultura semita es segueixen conservant sense variacions—, en essència eren una assegurança de futur per a la dona en cas de mort del marit), o segells que s'utilitzaven per marcar els pans de pasqua. A banda de la fotografia dels banys de Besalú, el *micvé*, element únic, destacariem la sala reina, la de la sinagoga, que tracta de fer assequible l'ambient amb la porta trobada a Fornells,

que segons tots els indicis podria ser la porta de Girona, i documents de venda de les sinagogues venudes el 1492 amb l'expulsió definitiva. La darrera part és un espai funerari, el cementiri, que fuig de la imatge més tòpica. El nou fons prové d'un préstec permanent del Museu d'Història del Judaisme de París i el Museu d'Història de Catalunya, juntament amb objectes de la Societat Catalana d'Estudis Hebraics, l'assessorament de la Comunidad Israelita de Barcelona i la reproducció d'elements del Museu de Puigcerdà.

Moisés de Pablo